



ÜLKELERİN COVID-19 SALGINI İLE MÜCADELESİ

(ALMANYA, BELÇİKA, HOLLANDA)

Prof. Dr. Feza KARAER

Uludağ Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölüm Başkanı

Sağlıklı Kentler Birliği Danışma Kurulu Üyesi

ALMANYA

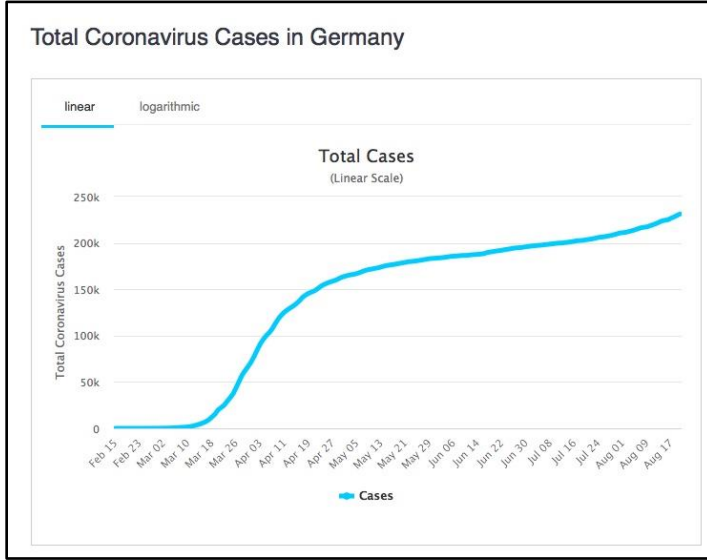
Almanya Orta Avrupa'da, Alpler'den, Kuzey Avrupa Ovasına; oradan da Kuzey Denizi ve Baltık Denizi'ne ulaşan geniş bir ülkedir. Topraklarında yaşayan yaklaşık 83 milyon insan ile Avrupa Birliği'nin en büyük nüfusuna sahiptir ve bu nüfusun, Birleşmiş Milletler tahminine göre, %14,88 oranında göçmenlerden oluşmasıyla Amerika Birleşik Devletleri'nden sonra, dünyanın en çok göç alan ikinci ülkesidir. Almanya bir federal parlamenter cumhuriyettir. On altı eyaletten oluşmaktadır. Ülke, sosyal güvenlik sistemiyle yüksek yaşam seviyesine sahiptir. Almanya, Avrupa meselelerinde yüksek ülke nüfusu ve ekonomik gelişmişliğiyle dünya seviyesinde kilit rol oynamaktadır. Almanya birçok bilim ve teknoloji alanında da lider durumda olarak kabul edilmiştir. Almanya'nın halk sağlığı hizmetleri sistemi dâhilinde nüfusun yüzde 85'i sağlık sigortasına sahiptir.

Covid-19'un Yayılma Süreci

Almanya'da 2020 koronavirüs pandemisi, 27 Ocak 2020 tarihinde Münih, Bavyera'da ilk pozitif vakanın saptanıp tutulmasının ardından koronavirüs salgınının Almanya'ya ulaştığı kesinleşmiştir. Ocak ayı ve Şubat ayının başlarındaki vakaların çoğunun, orada bulunan bir otomobil parçası üreticisinin genel merkezinden kaynaklandığı belirtilmektedir. 25 ve 26 Şubat'ta, Baden-Württemberg'de İtalyan salgını ile ilgili birçok vaka tespit edilmiş, Kuzey Ren-Vestfalya, Heinsberg'de bir karnavalla bağlantılı büyük bir kümelenme meydana gelmiş ve ilk ölüm 9 Mart 2020'de bildirilmiştir. Diğer bölgelerde yeni kümelenmeler 17-18 Mart tarihlerine dek, Heinsberg yoluyla ve Alman vatandaşı olmayanların uçakla ülkeye giriş yapabilecekleri yerlere İtalya'dan, İran'dan ve Çin'den gelen insanlar yoluyla oluştuğu belirtilmektedir.

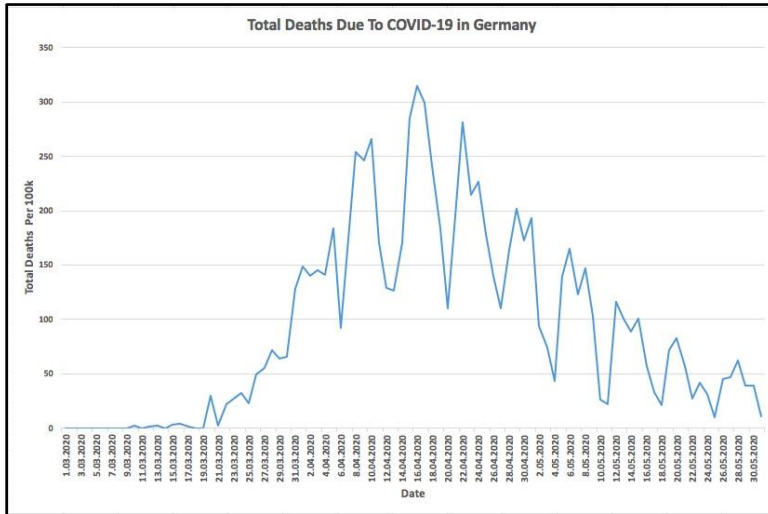
20 Mart 2020 tarihi itibarıyla Almanya'dan gelen bilgilere göre, COVID-19 vaka sayısı son 24 saatte 2.958 artarak toplamda 13.957 olarak bildirilmiştir. 2 Nisan 2020 tarihi itibarıyla ise, Almanya'da koronavirüs vakalarının sayısında son 24 saat içinde belirgin bir artış görülmüş, Robert Koch Enstitüsü verilerine göre, vaka sayısı 6.156 artarak 73.522'ye yükselmiştir

(Şekil.1). Salgından en fazla etkilenen eyaletler ise Bavyera, Kuzey Ren Vestfalya ve Baden-Württemberg olduğu belirtilmiştir. 10 Mayıs 2020 itibarıyla Almanya'da 171.767 onaylanmış vaka, 144.400 iyileşen varken virüs nedeniyle 7.557 hasta hayatını kaybetmiştir (Şekil.2)



Şekil.1 Almanya toplam koronavirüs vakası (Mart-Mayıs 2020)

Kaynak: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/download-todays-data-geographic-distribution-covid-19-cases-worldwide>



Şekil.2 Almanya toplam koronavirüs ölüm sayısı (Mart-Mayıs 2020)

Kaynak: <https://www.worldometers.info/coronavirus/>

Almanya'da koronavirüsten ölüm oranı diğer ülkelere göre daha düşük görölmektedir. 20 Mart 2020'de bu oran yüzde 0,26 ile yakınındaki ülkelere göre daha düşüktür. Bazı ülkeler, Güney Kore, Norveç, Rusya ve Tayvan belirti gösteren herkese test yapmaya başlamıştır, Almanya da bu ülkeler arasında olduğundan ölüm oranının düşük olabileceği iddia edilmektedir.

Alınan Önlemler

Alman hastalık ve salgın kontrolü, ulusal bir pandemi planına uygun olarak Robert Koch Enstitüsü (RKI) tarafından tavsiye edilmektedir. Salgınlar öncelikle kümelenmelerin genişlemesini en aza indirme amacıyla, bir çevreleme evresinde yönetilmiştir. Alman hükümeti ve çeşitli sağlık görevlileri, ülkenin hazırlıklı olduğunu ve ilk aşamada stok yapmak veya kamu özgürlüğünü sınırlandırmak için özel önlemler almaya gerek olmadığını açıklamıştır. 13 Mart 2020 den itibaren salgın, RKI'nın planına göre koruma aşamasında yönetilmiş, Alman devleti okulları ve anaokullarını zorunlu olarak kapatmış, akademik dönemleri ertelemiş ve yaşlıları korumak için bakım evi ziyaretlerini yasaklamıştır. İki gün sonra ise beş komşu ülkeye sınırlar kapatılmıştır. 22 Mart'ta hükümet ulusal bir sokağa çıkma yasağı ilan etmiştir. Bireylerin yaşam alanlarını sadece belirli faaliyetler için terk etmelerine izin verilmiş, aynı evi paylaşmıyorlarsa ikiden fazla kişiden oluşan gruplar halinde olmamak koşuluyla çalışmak, spor yapmak veya markete gitmeye izin verilmiştir.

Almanya'daki ilk ölüm oranının, İtalya veya İspanya'dan çok daha düşük olması tartışmalara ve ardından, daha fazla sayıda test yapılması, testlerin yapıldığı hastaların durumları, ölüm sonrası test yapılmaması ve daha fazla sayıda pozitif çıkan gencin oluşu gibi açıklamalara yol açmıştır. Robert Koch Enstitüsü Başkanı, Almanya'da ölüm oranının zamanla artacağı konusunda uyarıda bulunmuştur. 2 Nisan tarihi itibarıyla Almanya'daki hastaneler koronavirüs salgını nedeniyle yoğun bakım yatak sayısını da 28.000 den 40.000 e çıkartmıştır. Ülkede normal koşullarda % 75 ila 80 arasında olan hastanelerin doluluk oranının % 50'ye indirildiği belirtilmiştir. Almanya'da, yeni tip koronavirüs (COVID-19) nedeniyle 7 Türk 9 Nisan 2020'de hayatını kaybederek, toplam kayıp sayısı 49'a yükselmiştir. Bu tarihte ülkede yeni tip koronavirüs vaka sayısı yaklaşık 115.104'e, COVID-19 nedeniyle ölenlerin sayısı 2.431'e çıkmıştır. Ülkedeki vaka sayısının ve can kaybının 3'te 2'sinin Bavyera, Baden Württemberg ve Kuzey Ren Vestfalya eyaletlerinde olduğ u ve bu 3 eyaletteki toplam vaka sayısının 103.342, can kaybının ise 3.929 olduğ u belirtilmiştir. 26 Nisan 2020 tarihinde

COVID-19 nedeniyle gıda fiyatlarında artış söz konusu olmuş, Almanya’da taze gıda fiyatları bir önceki yıla oranla ortalama % 10 artış göstermiştir. Sebze fiyatları ise Nisan ayında bir önceki yılın aynı ayına göre % 27 artmıştır. Ayrıca, ülkede maske takmak zorunlu hale gelmiştir. Almanya’da Robert Koch Enstitüsü 8 Mayıs 2020 tarihli açıklamasında, ülkedeki korona virüs hastalarının % 84’ünün iyileştiğini, virüsün kontrol altına alındığını duyururken salgının başlangıcından itibaren test, izolasyon ve takip sistemi uygulayarak başarı elde ettiklerini, önlemlere uyulmaya devam edilmesi halinde de vakaların daha da düşeceğini belirtmiştir. Belirtilen tarihte ülke genelinde 169.430 vaka tespit edildiği, 7.392 kişinin de hayatını kaybettiği ifade edilmiştir. Ölenlerin yaş ortalamasının 80 civarında olduğu belirtilirken virüsü yenip iyileşenlerin sayısının ise 141.700 olduğu açıklanmıştır. Enstitü ayrıca, salgına yönelik alınan önlemlerin salgının yayılma zincirini kırdığını, virüsün yayılma yüzdesinin 3.3’ten 0.7’ye gerilediğini ifade etmiştir. Virüsün yayılma oranının düşmesiyle ülke genelindeki önlemlerin kademeli olarak gevşetilerek normalleşmeye gidildiği de belirtilmiştir. Ancak, 9 Mayıs 2020 tarihinde Almanya'nın çeşitli kentlerinde yeni tip koronavirüs (COVID-19) ile mücadelede alınan tedbirler protesto edilmiş, Başkent Berlin’de aralarında aşırı sağcıların da yer aldığı yüzlerce kişi, Alexander Meydanı’nda toplanarak COVID-19 önlemlerini protesto etmek istemiştir. COVID-19 salgınına kontrol altına aldıktan sonra iki aydır devam eden sıkı tedbirleri gevşetmeye başlayan Almanya’da, korona virüsünün bulaşma katsayısının yeniden 1’in üzerine çıktığı açıklanmıştır. Robert Koch Enstitüsü’nden 10 Mayıs 2020 tarihinde yapılan açıklamasında, R olarak bilinen katsayının 1.1 olduğu belirtilmiştir. Bu durum, her bir kişinin virüsü 1.1 kişiye bulaştırdığı ve virüsün yeniden artarak yayılacağı anlamına gelmektedir. Ülkedeki toplam vaka sayısı ise bu yeni veriyle 169.218’e yükselmiş, Robert Koch Enstitüsü de R katsayısındaki artışın yakından izlenmesi gerektiğini vurgulamıştır. Enfekte kişi sayısı ise 2.138 artarak, yeni tip koronavirüs (COVID-19) salgını ile mücadele için alınan önlemlerin gevşetilmeye başlandığı Almanya’da hastalığın yayılma hızı yeniden artış göstermiştir.

Değerlendirme

Bulaşma katsayısındaki bu artış nedeniyle Almanya’da da gelişmelerin dikkatle izlenmesi gerektiği ortaya çıkmış durumdadır. Almanya’da federal hükümet temsilcileri ile eyalet başbakanlarının yaptığı toplantı sonucunda salgınla mücadele kapsamında getirilen kısıtlamaların gevşetilmesi kararı alınmıştır. Bu kararın da artışta önemli rolü olduğu

belirtilebilir. Ancak, her eyalet alışveriş merkezleri, kafe ve restoranlar veya okulların açılması konusunda farklı bir tutum da izlemektedir.

Kaynaklar

1. "Erster Fall des Coronavirus in Deutschland bestätigt" (Almanca). 28 Ocak 2020. 28 Ocak 2020 tarihinde kaynağından arşivlendi. Erişim tarihi: 28 Ocak 2020.
2. "Kreis Heinsberg". Kreis Heinsberg. 28 Şubat 2020 tarihinde kaynağından arşivlendi. Erişim tarihi: 29 Şubat 2020.
3. Hamburg, Hamburger Abendblatt- (9 Mart 2020). "Coronavirus: Zwei Tote in Deutschland – Italien sperrt das ganze Land". abendblatt.de. 9 Mart 2020 tarihinde kaynağından arşivlendi. Erişim tarihi: 10 Mart 2020.
4. "SARS-CoV-2: Fallzahlen in Deutschland, China und weltweit". Robert Koch Institut (Almanca). 23 Nisan 2020 tarihinde kaynağından arşivlendi. Erişim tarihi: 2 Mart 2020.
5. "Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) Daily Situation Report of the Robert Koch Institute" (PDF). Robert Koch Institute. 2 Nisan 2020. 7 Nisan 2020 tarihinde kaynağından (PDF) arşivlendi.
6. "Coronavirus-Monitor". Berliner Morgenpost. 24 Mart 2020. 4 Mart 2020 tarihinde kaynağından arşivlendi.
7. Blickle, Paul; Engmann, René; Erdmann, Elena; Fischer, Linda; Gortana, Flavio; Klack, Moritz; Kreienbrink, Matthias; Stahnke, Julian; Stockrahm, Sven; Tröger, Julius; Venohr, Sascha (28 Mart 2020). "Coronavirus in Deutschland: Wie sich das Coronavirus in Ihrer Region ausbreitet". 4 Mart 2020 tarihinde kaynağından arşivlendi.
8. "Ergänzung zum Nationalen Pandemieplan – COVID-19 – neuartige Coronaviruserkrankung" (PDF). rki.de. Robert Koch Institute. 5 Mart 2020 tarihinde kaynağından (PDF) arşivlendi. Erişim tarihi: 4 Mart 2020.
9. (Almanca) Pamela Dörhöfer, Coronavirus Sars-CoV-2: Sterberate in Italien wird immer höher - woran liegt das, fr.de, 17 Mart 2020.
10. Coronavirus. Cas confirmés, décès, létalité : pourquoi de telles différences d'un pays à l'autre , ouest-france.fr, 20 Mart 2020.



11. <https://amp.dw.com/tr/almanya-korona-ile-nas%C4%B1-normalle-d%C3%B6necek/a-53163825>
12. Aras Güler, Mutlu-Yıldırım Filiz, 2020. ‘Sosyo-Ekonomik Refah Düzeyinin Belirlenmesinde Alternatif Bir Endeks Çalışması: ARAS Yöntemi ile G-20 Ülkeleri Uygulaması’, Business and Economics Research Journal Vol. 11, No. 3, 2020, pp. 735-751
13. <https://tr.wikipedia.org/wiki/Almanya>
14. www.covid-online.de
15. <https://www.worldometers.info/coronavirus/>
16. <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/download-todays-data-geographic-distribution-covid-19-cases-worldwide>

BELÇİKA

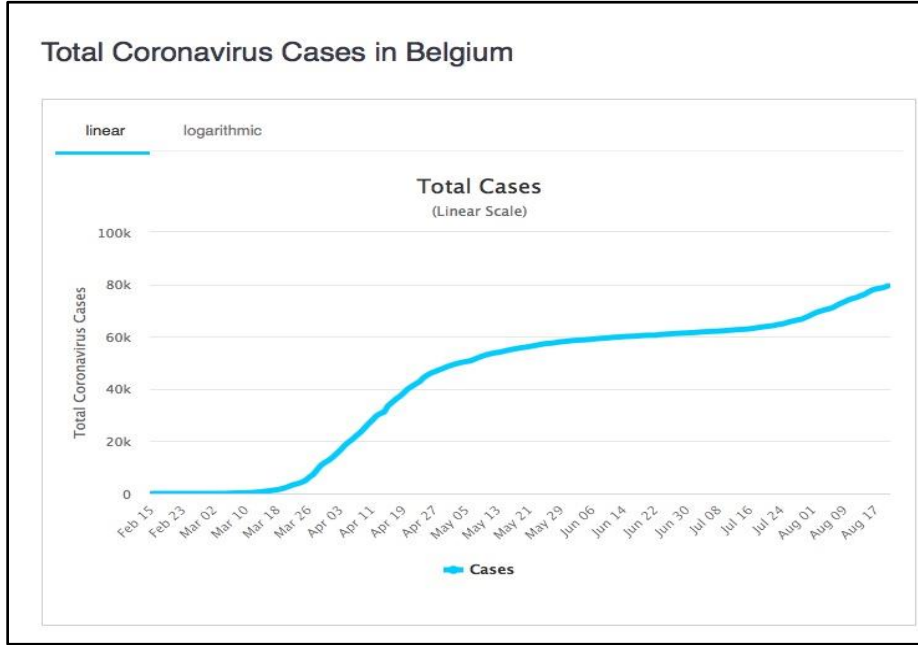
Belçika, resmî adıyla Belçika Krallığı, Batı Avrupa'da bulunan bir devlettir. Kuzeybatıda Atlas Okyanusu'na kıyısı bulunan Belçika, Fransa (620 km), Almanya (167 km), Lüksemburg (148 km) ve Hollanda ile (450 km) komşudur. İç sularla birlikte 33.990 km²'lik alanı kaplayan ülke, iç sular dışında 30.528 km²'lik bir alana sahiptir. Avrupa Birliği'ne üyedir. Birliğin ve NATO gibi bazı uluslararası organizasyonların merkezlerini barındırmaktadır. Ülkenin nüfusu yaklaşık 11,5 milyon kişidir.

Covid-19'un Yayılma Süreci

Belçika'da ilk COVID-19 vakası, 4 Şubat'ta Çin'in Vuhan kentinden tahliye edilen 9 Belçika vatandaşından birinde tespit edilmiştir. Söz konusu kişi, askeri hastanede tedavi gördükten sonra taburcu edilmiş, ülke Karnaval tatiline kadar sıkıntılı bir durumla karşı karşıya kalmamıştır. Brüksel Havalimanı, tatil öncesinde yaptığı paylaşımında “virüsün bir tür gribe” benzediğini ve Belçika Federal Kamu Sağliğı Ajansına göre ülkeye tehdit teşkil etmediğini, ilave tedbirlerin gerekli görülmediğini açıklamıştır. Ancak, tatilden sonra vaka sayıları artmaya başlamıştır. Okulların 22 Şubat ile 1 Mart arası tatil olması ve birçok kişinin bu dönemde seyahat ederek ülkeye dönmesinin ardından, Belçika'daki vakalar artış göstermeye başlamıştır. 2 Mart'ta İtalya'dan dönen 6 kişide COVID-19 tespit edildiği açıklanan Belçika'da, bir hafta içinde, yani 9 Mart'ta, vaka sayısı 239'a fırlamıştır. Belçika ilk ölümle ise 11 Mart'ta karşılaşmıştır. Aylardır hükümet kurulamayan ülkede COVID-19 krizi nedeniyle başbakanlık görevini geçici olarak üstlenen Sophie Wilmes'e özel yetkiler verilmiş ve COVID hükümeti göreve başlamıştır. Wilmes, 13 Mart'tan 3 Nisan'a kadar ülke genelinde okulları kapatıp, tüm kültürel ve spor etkinliklerini iptal etmiş, kafe ve restoranlar kapatılırken, market ve eczaneler açık kalmıştır.

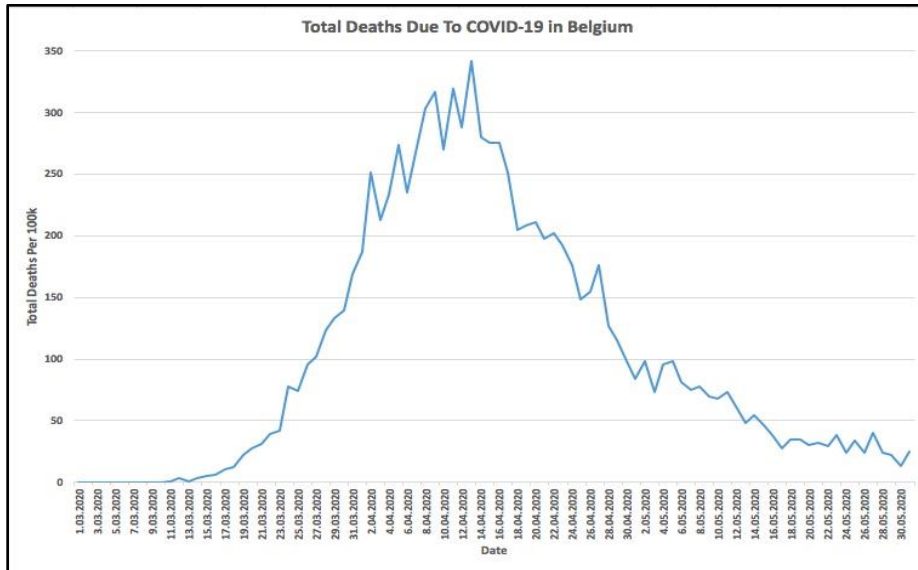
Dünya genelindeki vaka sayılarına göre Belçika 35.000 e yakın vakayla 17 Nisan itibariyle 10'uncu sırada yer almaktadır. Diğer taraftan Johns Hopkins Üniversitesinin yaptığı bir araştırmaya göre, Belçika COVID-19 vaka sayısına göre, ölüm oranıyla ilk sırada bulunmaktadır (Şekil.1). Yüzde 13,4 ölüm oranıyla Belçika'yı İtalya (% 13), İngiltere (% 12,8), Fransa (% 12), Hollanda (% 10,7), İspanya (% 10,5), İran (% 6,3), ABD (% 4,3), Çin (% 4) ve Almanya (% 2,5) takip etmektedir. COVID-19 görülen ülke ve bölgelerdeki yeni vakalara ilişkin verilerin derlendiği “Worldometer” internet sitesinde yer alan bilgiye göre Belçika, nüfusuna oranla COVID-19'dan en fazla etkilenen ülke konumuna yükselmiştir.

Buna göre, ölü sayısının 5.000'e yaklaştığı Belçika, nüfusuna göre 1 milyon kişide 419 ölüm oranıyla İtalya (358) ve İspanya'yı (409) geçmiş durumdadır. 19 Nisan itibariyle bu listeye göre Hollanda (193) ise 7'nci sırada yer almaktadır (Şekil.2)



Şekil.1 Belçika toplam koronavirüs vakası (Şubat-Ağustos 2020)

Kaynak: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/download-todays-data-geographic-distribution-covid-19-cases-worldwide>



Şekil.2 Belçika toplam koronavirüs ölümü (Mart-Mayıs 2020)

Kaynak: <https://www.worldometers.info/coronavirus/>

Alınan Önlemler

19 Nisan'a kadar uzatılan tedbirler kapsamında, vatandaşların zorunlu olmadıkları durumlarda evlerde kalmaları, sadece spor yapmak, markete ve eczaneye gitmek için dışarı çıkmaları istenmiştir. Sosyal mesafe kurallarına uyabilen şirketler çalışmaya devam ederken, ülkede toplu taşıma araçları da neredeyse boş hizmet vermeye başlamıştır. Havaaların ısınmasıyla ülkede vaka ve ölü sayıları hızlı bir şekilde artmaya başlamış, uzmanlar başlarda sıkı bir şekilde tecrit kurallarına riayet eden Belçikalıları evde kalmaları gerektiği yönünde sıklıkla uyardıya başlamıştır. Tecrit süresi uzatılarak, kısa sürede yüzlerle ifade edilen vaka sayıları binlere yükselirken, can kayıpları da yüzleri aşmaya başlamıştır. Toplanan Ulusal Güvenlik Konseyi, mevcut durum karşısında tedbirleri 3 Mayıs'a kadar uzattığını duyurmuştur. Bahçe malzemeleri satışı yapan bazı dükkânlar ile yapı marketlerini açma kararı alan Ulusal Güvenlik Konseyi, normalleşme sürecinin bu süre içinde gelişmelere bağlı olduğunu aktarmıştır. Yaşlılar ölüme terk edilmiş, yayımlanan bir genelge ile hastanelerde aşırı yığılmayı engellemek için huzur evlerinde COVID-19 semptomu gösteren kişilerin buralarda tutulması önerilmiştir. Belçika makamları aynı zamanda huzur evlerinde vefat eden kişileri ölüm istatistiklerine çok geç dahil etmeye başlamıştır. Böylelikle huzur evlerinde yaşayan yaşlıları bir nevi kaderine terk eden ve "ölümlerini normal karşılayan" Belçika'da ölümlerin yaklaşık % 40'ından fazlası buralarda gerçekleşmeye başlamıştır. Federal yapısı nedeniyle tüm ülkeyi kapsayan kararlar almakta güçlük çeken Belçika'nın, Karnaval tatili öncesinde tedbir almadığı için yüksek vaka ve ölüm sayılarıyla boğuşmaya devam ettiği değerlendiriliyor. Aynı zamanda, nüfus yoğunluk oranının da ülkede virüsün hızlı yayılmasında etkili olduğu tahmin ediliyor. Belçika, her kilometrekareye yaklaşık 374 kişinin düşmesi nedeniyle Avrupa'daki en yoğun nüfuslu ülke olarak ön plana çıkmaktadır.

Hükümetler kısıtlamaların gevşetilmesi sonrasında ekonominin günlük işleyişine dair kuralları belirlemeye başlamışken Belçika'da bu kurallara uyulmasını sağlamak amacıyla, Anwerp limanında başlatılan deneme çalışmaları kapsamında işçilere 2 metre mesafesini ihlal durumunda öterek uyarıda bulunan bileklikler takıldığı belirtilmektedir. Bir işçinin hastalanması halinde bileklikteki veriler kullanılarak diğer temasların da tespit edilmesinin bu yolla mümkün olacağı vurgulanmaktadır. Belçika'da 29.647 kişiye koronavirüs tanısı konurken 3.600 kişi ise hayatını kaybetmiş, ölü sayısında Çin'i geçen Belçika ise ligleri sona erdireceğini ve mevcut duruma göre ligin tamamlanacağını açıklamıştır.

Değerlendirme

Avrupa'nın nispeten küçük ülkeleri arasında yer alan Belçika, Hollanda gibi çok fazla uluslararası alanda gündeme gelmese de nüfus oranına göre yeni tip koronavirüs salgınından ağır darbe alan ülkeler arasında yer almaktadır. Belçika, nüfusuna oranla COVID-19'dan en fazla etkilenen ülke konumuna da yükselmiştir.

Kaynaklar

1. www.brtk.net (17/04/2020 BRT/AA)
2. www.communityabroad.com (19/04/2020 Kutay Çelebi)
3. <https://www.bbc.com/turkce/amp/haberler-dunya-52562344>
4. <https://www.hurriyet.com.tr/amp/sporarena/galeri-belcikadan-korkutan-corona-virusu-koronavirus-aciklamasi-bu-yil-icin-mumkun-degil-41492738>
5. <https://tr.wikipedia.org/wiki/Bel%C3%A7ika>
6. <https://covidnews.euocities.eu/>
7. <https://www.worldometers.info/coronavirus/>
8. <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/download-todays-data-geographic-distribution-covid-19-cases-worldwide>

HOLLANDA

Hollanda meşruteli monarşi ile yönetilen bir Avrupa ülkesidir. Hollanda nüfus yoğunluğu fazla olan bir ülkedir. Ülke topraklarının çoğunluğu deniz seviyesinin altındadır. Yüzölçümü 41.850 km² dir. Hollanda Avrupa Birliği, NATO, OECD üyesidir. Hollanda aynı zamanda Schengen Bölgesi ve Benelüks topluluğunun bir parçasıdır. Belçika ve Lüksemburg ile birlikte Benelüks ülkelerini oluşturan 3 ülkeden biridir. Hizmetler işkolu, öncelikle ulaşım, lojistik ve dağıtım, finansal alanlar, yazılım geliştirme ve yaratıcı endüstriler ulusal gelirin yarısından fazlasını oluşturmaktadır. Hollanda dünyadaki 16. en büyük ekonomiye sahiptir ve kişi başına GSYİH, 2019 verileriyle 53,106 US\$ dır. Hollanda sosyal güvenlik sistemi çok kapsamlıdır ve Hollandalı sakinleri kapsayan sistem Ulusal Sigorta Hizmetleri (Volksverzekeringen) ve Çalışan Sigortası (Werknemersverzekeringen) olarak ayrılmıştır. İlki Hollanda'da yaşayan herkesi ve sağlanan sosyal yardımları kapsarken, ikincisi istihdamla ilgili faydalar sağlamaktadır. Uzun Süreli Bakım Yasası altında uzun süreli bakım, Genel Yaşlılık Aylığı Kanunu uyarınca Emeklilik bakımı, Genel Yaşayan Akrabalar Yasası kapsamında Sağ kalım Ödeneği, Genel Aile Ödeneği Yasası kapsamında çocuk parası herkes için zorunludur ve farklı ulusal sigorta biçimleri altındaki sakinleri de kapsamaktadır.

Covid-19'un Yayılma Süreci

Hollanda'da ilk COVID-19 vakası 29 Şubat 2020 tarihinde tespit edilmiştir. Hollanda Sağlık Bakanlığına bağlı Sağlık ve Çevre için Devlet Enstitüsünce yapılan yazılı açıklama ile bu tarihten itibaren Tilburg Hastanesinde karantina altına alınan bir erkekte virüse rastlandığı belirtilmiştir. Açıklamada, bir süre önce İtalya'nın Lombardije bölgesini ziyaret ettiği belirlenen kişinin kimlerle iletişimde bulunduğunun araştırıldığı ifade edilmiştir. Hollanda yeni tip koronavirüs (COVID-19) nedeniyle ilk kez bir kişinin hayatını kaybettiğini, 6 Mart 2020 tarihinde açıklamıştır. Ülkede virüsün başladığı ve en yaygın olduğu Brabant bölgesinde ilk görülen vakadan sonra 10 Mart'a kadar vaka sayısı 382'ye yükselmiştir. Hollanda İlköğretim ve Medya Bakanı Arie Slob, yeni tip koronavirüs (COVID-19) nedeniyle ülke genelinde okulların 15 Mart'tan itibaren 6 Nisan'a kadar tatil edildiğini açıklamıştır.

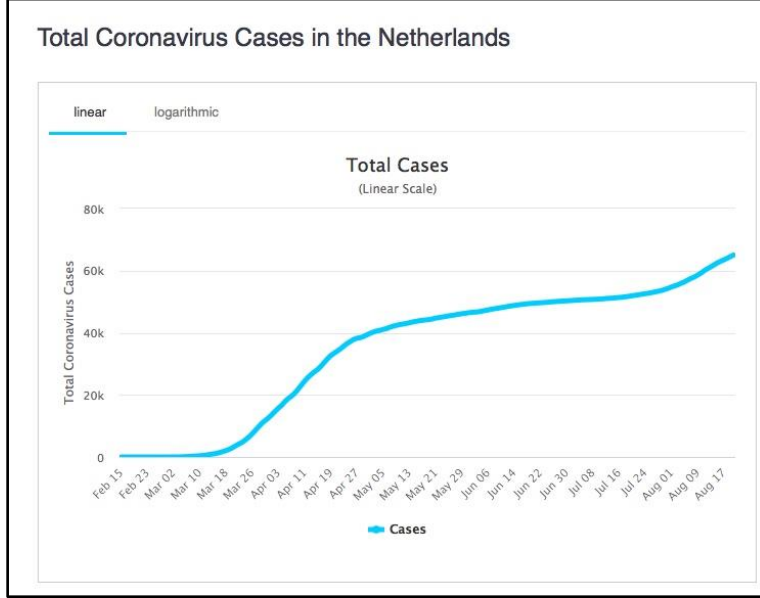
Hollanda Ulusal Halk Sağliğı ve Çevre Enstitüsü (RIVM) salgının yoğun olarak görüldüğü Tilburg kenti ile başkent Amsterdam'daki kanalizasyon suyunda koronavirüse rastlandığını 26 Martta açıklamış, virüsün bazı hastaların dışkıları yoluyla kanalizasyona karıştığını belirterek,

atık sulardan uzak durulmasını istemiştir. Ülkede ilk resmi korona hastasının teşhis edildiği Loon op Zand ilçesinin atık su arıtma tesisin yanı sıra Kaatsheuvel kasabası, Tilburg ve Amsterdam kentlerinin kanalizasyon şebekelerinde koronavirüs bulunduğu belirtilmiştir. Loon op Zand ilçesinin bağlı olduğu Tilburg, Hollanda’da koronavirüs salgınının en yoğun olduğu Noord Brabant bölgesinde yer almaktadır. RIVM’nin daha önce yaptığı atık su araştırmalarında koronavirüsün, antibiyotiğe dirençli bakterilerin, çocuk felci ve kızamık virüsünün de aynı teknikle belirlendiği belirtilmektedir. Kaatsheuvel kasabasındaki arıtma tesisinden çıkan sularda virüsün yer almadığı ve arıtma suyu ile içme suyu arasında bağlantı bulunmadığını belirten Hollandalı uzmanlar, içme sularının güvenli olduğunu da açıklamışlardır. Su İşletmeleri Birliği’ne göre, Kaatsheuvel deki yerel sakinler için herhangi bir risk olmadığı, kanalizasyon arıtma tesisinden çıkan suda koronavirüs bulunamadığı vurgulanmıştır.

Ülkede koronavirüs kaynaklı ölenlerin sayısı 31 Mart tarihi itibariyle 1039’a, vaka sayısı da 12.595’e yükselmiştir. Hollanda’da yeni tip koronavirüs (COVID-19) salgınında vaka sayısı, 3 Nisan tarihi itibariyle ise, son 24 saatte 1.026 artarak 15.723’e ulaşmış, ölü sayısı 148 artışla 1.487 olmuştur. Sağlık ve Çevre için Devlet Enstitüsü (RIVM), COVID-19 'la ilgili bilgileri güncelleyerek, ülkede son 24 saatte 502 kişinin daha tedavi altına alınmasıyla hastaneye kaldırılan kişi sayısının 6.286'ya ulaştığını belirtmiştir. Hayatını kaybedenlerin çoğu 80 ila 84 yaş arasında, % 95'inin de 65 yaş üstü kişiler olduğu belirtilmiştir. Hastalık belirtileri bulunan herkesin test edilmemesi nedeniyle vaka sayısındaki gerçek rakamın daha yüksek olduğu ifade edilmektedir. Hollanda’da 6 Nisan itibariyle vaka sayısının 18.803'e yükselmesi, can kaybının 101 artarak 1.867'ye çıkması ile Sağlık ve Çevre için Devlet Enstitüsü (RIVM) ülkedeki virüse ilişkin yeni bilgiler konusunda açıklama yayınlamıştır.

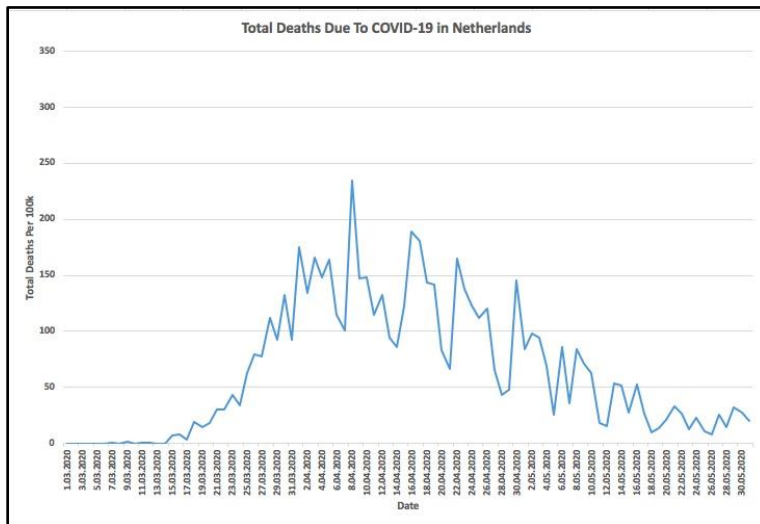
17 milyon nüfuslu Hollanda’da 17 Nisan tarihi itibariyle 3.315 kişinin salgına yenik düşerek can vermiş olduğu, ayrıca Dünya genelindeki vaka sayılarına göre yaklaşık 30.000 vakayla Hollanda’nın 11’inci sırada yer almakta olduğu belirtilmektedir (Şekil.1). Diğer taraftan, Johns Hopkins Üniversitesinin yaptığı bir araştırmaya göre, Belçika COVID-19 vaka sayısına göre ölüm oranıyla ilk sırada bulunmaktadır. Yüzde 13,4 ölüm oranıyla Belçika’yı İtalya (% 13), İngiltere (%12,8), Fransa (%12), Hollanda (%10,7), İspanya (%10,5), İran (% 6,3), ABD (% 4,3), Çin (%4) ve Almanya (% 2,5) takip etmektedir. COVID-19 görülen ülke ve bölgelerdeki yeni vakalara ilişkin verilerin derlendiği “Worldometer” internet sitesinde yer

alan bilgiye göre Hollanda, 1 milyon kişide 193 ölüm oranıyla 7'nci sırada yer almaktadır (şekil.2)



şekil.1 Hollanda toplam koronavirüs vakası (şubat-Ağustos 2020)

Kaynak: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/download-todays-data-geographic-distribution-covid-19-cases-worldwide>



şekil.2 Hollanda toplam koronavirüs ölümleri (Mart-Mayıs 2020)

Kaynak: <https://www.worldometers.info/coronavirus/>

Alınan Önlemler

Yeni tip koronavirüs (COVID-19) salgınıyla mücadelede kademeli olarak bazı kısıtlamaları hayata geçiren Hollanda hükümeti, 11 Mayıs itibarıyla ilkokulların açılmasına izin vermiştir. Hollanda Başbakanı Mark Rutte, yaptığı basın açıklamasında, 11 Mayıs'ta açılacak ilkokullarda eğitimin bir gün bir grup diğer gün diğer grup olacak şekilde sürdürülebileceğini belirtmiştir. "Önlemleri tamamen kaldırmak çok tehlikeli olur." diyen Başbakan Rutte, toplu etkinliklere ilişkin yasağın ise 1 Eylül'e kadar devam edeceğini ifade etmiştir. "Kreşler ve özel eğitim merkezleri 11 Mayıs, orta eğitim kurumları ise 1 Haziran'da eğitime başlayacak, bu kapsamda 18 yaşın altındaki öğrenciler için 1,5 metrelik sosyal mesafe kuralına uymak kaydıyla 28 Nisan'dan itibaren açık alanlarda spor yapılabilecek" denmiştir. Öte yandan Rutte, bakımevinde kalan yaşlılara ziyaret kısıtlaması ve yakın mesafe çalışanlar için geçerli kısıtlamaların 20 Mayıs'a kadar devam edeceğini de belirtmiştir. Sağlık ve Çevre için Devlet Enstitüsü (RIVM), COVID-19 'la ilgili verileri güncelleyerek 1 Mayıs itibarıyla ülkedeki hastanelerde tedavi görenlerin sayısının son 24 saatte 84 artarak 10.769 olduğunu, COVID-19 görülen kişi sayısının 514 artarak 39.316'ya çıktığını, ülkede virüs nedeniyle yaşamını yitirenlerin sayısının da 84 artışla 4.795'e yükseldiğini belirtmiştir. 9 Mayıs tarihinde ise virüs nedeniyle ölenlerin sayısının 63 artışla 5.422'ye ulaştığı belirtilmektedir.

Hükümetin aldığı kararla 16 Mart'tan 6 Nisan'a kadar okulların tatil edildiği ülkede, aynı tarihe kadar çocuk bakım merkezleri, spor kulüpleri, kafe ve restoranlar da kapatılmış ve planlanmış etkinlikler ve toplantılar iptal edilmiştir. Ülkede ayrıca huzur evlerine ziyaretler yasaklanmıştır. 16 Mart'ta ulusa seslenen Başbakan Mark Rutte, halkın büyük bir kısmında COVID-19 görüleceğini söylemiş, aşırı yorgunluktan COVID-19 oturumunda bayılan Sağlık Refah ve Spor Bakanı Bruno Bruins da 19 Mart'ta istifa etmiştir. Bundan sonra tedbirler uzatılmıştır. Hollanda Adalet ve Güvenlik Bakanı Fred Grapperhaus 23 Mart'ta düzenlediği basın toplantısında planlanmış etkinliklerin ve toplantıların iptalinin 1 Haziran'a kadar uzatıldığını ve dışarıda 3 ve daha fazla kişinin bir araya gelmesi ve kişiler arasında 1,5 metreden az mesafe olması halinde ceza kesileceğini belirterek, bu kapsamda kişilere 400 Avroya, kurum ve şirketlere ise 4.000 Avroya kadar ceza uygulanacağını açıklamıştır.

29 Mart'ta Çin'den ithal edilen 1,3 milyon maskenin 600.000 i, yeterli standartları taşımadığı gerekçesiyle toplatılmıştır. Başbakan Rutte, 31 Mart'ta yaptığı basın toplantısında,

COVID-19’la mücadele kapsamında daha önce alınan tüm tedbirlerin süresinin 6 Nisan’dan 28 Nisan’a kadar uzatıldığını, okulların ise Mayıs tatili bitene kadar kapalı kalacağını duyurmuştur. Rutte, düzenlenen basın toplantısında, kısa sürede normal hayata dönme şansı olmadığını ifade ederek, şimdilik “yeni normal hayata” alışılması gerektiğini vurgulamıştır. Hollanda hükümeti, COVID-19’la mücadele kapsamında, insanları ve temas geçtikleri kişileri dijital olarak takip edebilecekleri akıllı telefonlarda kullanılacak bir uygulamayı hayata geçirmeyi bu tarihte planlamaktadır.

Değerlendirme

Avrupa’nın nispeten küçük ülkeleri arasında olan Hollanda çok fazla uluslararası alanda gündeme gelmese de nüfus oranına göre, yeni tip koronavirüs salgınından ağır darbe alan ülkeler arasında yer almış durumdadır.

Kaynaklar

1. www.aydinpost.com (15/04/2020)
2. <https://www.setav.org/5-soru-hollandada-koronavirus-salgini/>
3. <https://www.bursahakimiyet.com.tr/haber/hollanda-da-normallesme-sureci-basladi-363367.html>
4. <https://tr.wikipedia.org/wiki/Hollanda>
5. <https://www.government.nl/documents/publications/2020/05/06/covid-19-dutch-steps-after-11-may- in-simple-language>
6. <https://www.worldometers.info/coronavirus/>
7. <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/download-todays-data-geographic-distribution-covid-19-cases-worldwide>